

Asia: VN/32886/2023

Kansallinen avaruusstrategia 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme valmisteilla olevaan kansalliseen avaruusstrategiaan.

Suomi liittyi vuonna 2022 Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaista toiseksi viimeisenä järjestön vapaaehtoiseen European Exploration Envelope Programme (E3P) -ohjelmaan, joka kattaa muun muassa miehitetyt avaruuslennot. Ohjelmaan liittymisestä annettiin suositus 18. helmikuuta 2022 työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) julkaisemassa asiantuntijaraportissa. Raportin mukaan ohjelmaan osallistuminen avaa Suomelle ovia laajempaan osallistumiseen kansainväliseen avaruusasematoimintaan, kuulentoihin ja kuun kiertoradalle suunniteltuun avaruusasemaan sekä tuleviin Mars-lentoihin.

Deloitteen vuonna 2022 julkaiseman selvityksen mukaan pelkästään matalan maata kiertävän radan (LEO) kaupallistaminen voi luoda markkinan, jonka arvo on vuoteen 2035 mennessä 151–312 miljardia euroa (<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/public-sector/us-gps-the-commercialization-of-leo-vol-2-an-orbit-for-everyone.pdf>). Tämä markkinapotentiaali jakautuu useisiin segmentteihin, kuten infrastruktuuriin, palveluihin, tutkimus- ja kehitystoimintaan, valmistukseen, avaruusturismiin sekä mediaan, viihteeseen ja mainontaan.

Huomionarvoista on, että uusi kansallinen avaruusstrategia ei mainitse lainkaan miehitettyjen lentojen, E3P-ohjelman jäsenyyden tai kuu- ja Mars-lentojen tarjoamia mahdollisuuksia Suomelle. Näillä uusilla avaruustoiminnan alueilla olisi merkittävä potentiaali laajentaa Suomen avaruustoimintaa ja vahvistaa sen asemaa kansainvälisessä avaruusyhteisössä. E3P -ohjelmaan osallistuminen oli Suomen kannalta strateginen avaus uudella avaruustoiminta-alueella, ja sillä tulisi olla vaikutus kansalliseen avaruusstrategiaan

Yhdysvaltain avaruushallinnon NASA:n Commercial LEO Destinations -ohjelma on jo antanut merkittävän sysäyksen LEO-talouden kasvulle (<https://www.nasa.gov/news-release/nasa-selects-companies-to-develop-commercial-destinations-in-space/>). Ohjelma rahoittaa sekä laukaisupalveluita että tulevaisuuden kaupallisten avaruusasemien kehitystyötä. Kun Kansainvälinen avaruusasema (ISS) saavuttaa elinkaarensa lopun 2030-luvun alussa, siirtyy työskentely LEO:lle näille uusille kaupallisille asemille. Tämän kiertoradalla sijaitsevan infrastruktuurin kehitys, operointi ja ylläpito luovat epäilemättä merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia myös Suomen avaruusteollisuudelle. Kuitenkin nykyisillä rakenteilla Suomalaisten yritysten yhteistyö on haastavaa, sillä NASA:n rahoittamien kehityshankkeiden toteutus on käytännössä hyvin haastavaa ilman esimerkiksi bilateraalista yhteistyösopimusta Suomen ja Yhdysvaltain välillä.

Kansallisen avaruusstrategian luonnoksessa on lisäksi huomattava puute: se ei mainitse lainkaan Artemis Accords -sopimusta, jonka on allekirjoittanut jo 40 maata, mukaan lukien suurin osa EU:n jäsenvaltioista. Artemis Accords on demokraattisten maiden ja Yhdysvaltojen välinen sopimus, joka koskee avaruuden rauhanomaista hyödyntämistä ja liittyy suoraan tuleviin ARTEMIS-kuulentoihin sekä kuuhun suunniteltaviin pysyviin tukikohtiin (<https://www.nasa.gov/artemis-accords/>).

Tässä geopoliittisessa ilmastossa olisi vähintään perusteltua, että strategiassa asetetaan tavoitteeksi liittyminen Artemis Accords -sopimukseen strategiakaudella, sillä sopimuksen allekirjoittamatta jättäminen antaa sekin signaalin Suomen strategisista linjauksista, joka voidaan myös tulkita väärin.

Luukanen Arttu
Solar Foods Oyj - Space & Defence